

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34050
Nom	Història de l'Espanya recent
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1005 - Grau d'Història	Facultat de Geografia i Història	4	Segon quadrimestre
1902 - Formació per a la qualificació específica (R.D 860/2010)	Facultat de Geografia i Història	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1005 - Grau d'Història	32 -	Optativa
1902 - Formació per a la qualificació específica (R.D 860/2010)	3 - Història del Món Contemporani	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
ARCHILES CARDONA, FERRAN	362 - Història Moderna i Contemporània
MORANT ARIÑO, ANTONIO	362 - Història Moderna i Contemporània

RESUM

Aquest mòdul està destinat a l'estudi de la trajectòria espanyola en el llarg període des de la fi de la democràcia republicana dels anys trenta fins als reptes de la democràcia consolidada del segle XXI.

S'abordaran, doncs, les oscil·lacions (els avanços i les reculades) del complex procés de transformació econòmica, de canvi social i de democratització, des del llegat de la "revolució" democràtica de la Segona República a la "crisi" de la democràcia "deliberativa" del temps present.

Per poder analitzar tant les seqüències de progrés com les d'involució es recorreran les etapes històriques clàssiques: Dictadura franquista; Transició política a la democràcia; Monarquia i democràcia consolidada.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No hi ha especificades restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis

COMPETÈNCIES

1005 - Grau d'Història

- Capacitat d'organització i planificació
- Capacitat d'abstracció, anàlisi i síntesi
- Compromís amb el principi d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones
- Aprenentatge autònom
- Consciència crítica de la relació entre els esdeveniments i processos actuals i el passat
- Coneixement crític de les diferents perspectives historiogràfiques en els diversos períodes i contextos
- Consciència i respecte pels punts de vista que es deriven d'altres antecedents culturals o nacionals
- Capacitat de comunicar-se i argumentar en forma oral i escrita en la pròpia llengua, d'acord amb la terminologia i les tècniques usades en la professió
- Capacitat d'identificar i utilitzar apropiadament fonts d'informació per a la investigació històrica

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Es pretén que l'estudiant/a aconseguisca els coneixements necessaris per a l'anàlisi i el debat actualitzat d'aquesta fase de la història espanyola. Un requisit n'és el coneixement dels problemes fonamentals que es discuteixen sobre la història d'Espanya dels segles XIX i XX i, en especial, dels processos que poden explicar la configuració, dinàmica i crisi final d'una de les dictadures més duradores del segle XX, així com la transició a la democràcia i l'actual Espanya democràtica. Caldrà conèixer aquests processos, com també llur especificitat i relacions amb l'àmbit europeu i universal. Així doncs, és fonamental debatre aquestes qüestions de forma argumental i sense eludir la complexitat de les situacions històriques.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La dictadura franquista. Configuració i consolidació del Nuevo Estado (1936-1951)

El franquisme i les dictadures del segle XX. Feixisme, autoritarisme i modernització: el debat necessari. El compromís autoritari. Nacionalcatolicisme i feixisme: el problema de la ideologia. Repressió, exili, oposició. Els models de gènere. L'autarquia: gestió i crisi. La política exterior.

2. La mutació del franquisme: de l'autarquia i l'aïllament al desenvolupament (1951-1968).

Els anys 50: una dècada frontissa? Del final de l'autarquia al Pla d'Estabilització i als plans de desenvolupament. La gran transformació social: urbanització, migracions i estructura de classes. Les línies del desenvolupament polític: liberalització, legitimació i institucionalització. Política exterior i horitzó europeu. Ressorgir de l'oposició.

3. Tardofranquisme (1968-1976).

L'expansió social de l'oposició: el feminisme, l'obrerisme, la Universitat i la qüestió nacional. La crisi de la dictadura: l'esgotament del règim i la bunkerització del franquisme. La tensió amb l'Església catòlica. L'impacte de la crisi del petroli. De la mort de Franco a la crisi de juliol de 1976.

4. La transició a la democràcia (1977-1982).

El problema de les transicions i el cas espanyol. Les fases de la transició. Moviments socials (moviment obrer i veïnal). La qüestió nacional. Feminismes i sexualitats. La Constitució del 1978. Crisi econòmica i problemàtiques socials. Terrorisme i colp d'estat. La «Movida» i la cultura de la Transició.

5. Monarquia i democràcia a Espanya (1982-2018).

El sistema de partits. L'era socialista (1982-1996): consolidació democràtica, desenvolupament autonòmic i transformació socioeconòmica. Els governs de José Mª Aznar (1996-2004). La política exterior de la democràcia: entre l'OTAN i la Unió Europea. La crisi del 2008. El «Procés». Nova política i canvis socials a la segona dècada del segle XXI.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Altres activitats	15,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Elaboració de treballs individuals	30,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	60,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

METODOLOGIA DOCENT

A. Tres hores de classe presencial per setmana.

Aquestes hores es distribuïran de la següent manera:

- 1) Classes teòriques impartides pel professorat (30 hores/curs). Aquestes classes tindran una durada de 2 hores a la setmana i s'hi exposaran els aspectes essencials de la matèria, es tractaran de sistematitzar-ne els continguts i es facilitarà bibliografia i recursos per a la preparació de l'examen i els treballs de curs.
- 2) Classes pràctiques (15 hores/curs). La realització d'exercicis pràctics es farà durant 1 hora a la setmana dins de les classes presencials establertes. L'objectiu és ajudar a l'alumnat en la lectura i debat de monografies i en l'anàlisi i la comprensió dels textos, documents i materials.

B. Tres hores d'assistència a seminaris o activitats complementàries.

L'alumnat realitzarà les 15 hores previstes assistint a les sessions específiques que li seran suggerides pel seu interès acadèmic i estreta relació amb el contingut del Mòdul. Podrà tractar-se de l'assistència a conferències organitzades pel Àrea d'Història Contemporània o les que pugui organitzar la Facultat de Geografia i Història, sempre que el contingut i la cronologia s'adeqüen als perfils del Mòdul.

AVALUACIÓ

- a) Prova escrita. Examen final: 60%
- b) Treball (individual i original): 20%

c) Activitat complementària (memòria escrita): 10%

d) Participació: 10%

TOTAL 100%

En cas de plagi, a la memòria d'activitats complementàries i/o en el cas del treball individual, s'avaluarà l'assignatura amb un 0 a la qualificació final.

Caldrà obtindre 4 punts a l'escala de 10 a l'examen per poder incloure a la nota final les qualificacions de la resta dels ítems valoratius de l'activitat del mòdul.

Per a la segona convocatòria es mantindran les notes dels ítems B, C i D, així com el requisit d'obtindre un mínim de quatre punts sobre 10 a la prova escrita.

Els problemes d'ortografia, sintaxi i/o expressió escrita puntuaran negativament en la qualificació de totes les proves escrites i la seua acumulació pot suposar el suspens a l'assignatura.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Ayer, n. 68 (2007), Dossier Crisis y descomposición del franquismo.
- GALLEGO, Ferran (2008), El mito de la transición: La crisis del franquismo y los orígenes de la democracia (1973-1977).
- MARTÍNEZ, J.A. (Coord.) (1999), Historia de España. Siglo XX. 1939-1996, Madrid, Cátedra (Capítulos XXII-XXXIX).
- MOLINERO, C. (2005), La captación de las masas, Madrid, Cátedra.
- MOLINERO, C. e YSAS, P. (2008), Anatomía del franquismo, Barcelona, Crítica.
- MOLINERO, C., SALA, M. y SOBREQUÉS, J. (eds.) (2003), Una inmensa prisión. Los campos de concentración y las prisiones durante la guerra civil y el franquismo, Barcelona, Crítica.
- MORADIELLOS, E. (2000), La España de Franco (1939/1975). Política y sociedad, Madrid, Síntesis, 2000.
- Pasajes, n. 11 (2003), Dossier, Memoria y olvido del franquismo.
- POWELL, Ch. T. (2001), España en democracia, 1975-2000: Las claves de la profunda transformación de España, Barcelona, Plaza y Janés.
- PRESTON, P. (1994), Franco. Caudillo de España, Barcelona, Grijalbo.
- PRESTON, P. (2003), Juan Carlos. El rey de un pueblo, Barcelona, Plaza & Janés.
- RIQUER, B. de (2010), La dictadura de Franco, Barcelona, Crítica-Marcial Pons
- SARTORIUS, N. y ALFAYA, J. (2000), La memoria insumisa, Madrid, Espasa-Calpe.
- SARTORIUS, N. y SABIO, A. (2007), El final de la dictadura: la conquista de la democracia en España, Madrid, Temas de Hoy.
- SAZ CAMPOS, I. (2003), España contra España. Los nacionalismos franquistas, Madrid, Marcial Pons.
- SAZ CAMPOS, I. (2004), Fascismo y franquismo, Valencia, PUV.

- SAZ CAMPOS, I. (2013), Las caras del franquismo, Granada, Comares.
- SAZ CAMPOS, I. y PÉREZ LEDESMA, M. (coords.), Del franquismo a la democracia, 1936-2013, Historia de las culturas políticas en España y América Latina, Marcial Pons Historia/ Prensas de la Universidad de Zaragoza, vol. 4, 2015
- SOTO CARMONA, A. (coord.) (2001), ¿Atado y bien atado? Institucionalización y crisis del franquismo, Madrid, Biblioteca Nueva.
- TUSELL, J. y SOTO, A. (eds.) (1996), Historia de la transición (1975-1986), Madrid, Alianza.
- YSÀS, P. (2004), Disidencia y subversión. La lucha del régimen franquista por su supervivencia, 1960-1975, Barcelona, Crítica.